

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/2890-1
Saksbehandler Vegard Vige

Utvalg	Møtedato
Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2023 - 2027	05.05.2025
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	06.05.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	15.05.2025
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	06.05.2025
Eldrerådet 2023- 2027	05.05.2025
Flerkulturelt utvalg 2023 - 2027	05.05.2025

Handlingsveileder mot vold i nære relasjoner

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret vedtar den reviderte handlingsveileder mot vold i nære relasjoner.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren sikre at alle eldre som søker helse- og omsorgstjenester i hjemmet blir spurt om de har erfaringer med vold og overgrep i tilslutning til behandling av søknaden.

Vedlegg

Veileder mot vold i nære relasjoner

Kommuneplanen

Livsmestring i alle faser.

Sammendrag

Kommunen vedtok i 2016 en handlingsplan mot vold i nære relasjoner, denne har regelmessig blitt revidert, sist 31.03.2020 i KS sak 20/41.

Etter kommunens nye struktur for betegnelse på de ulike typer planer i kommunens planhierarki synes det riktig å endre betegnelsen på dette dokumentet til «handlingsveileder» - dette er derfor gjort ved denne revisjonen.

Vedlagt ligger handlingsveilederen i revidert og oppdatert versjon for 2024. Utover å beskrive TryggEst-tiltakene og oppdatere enkelte lenker er det ikke gjort endringer i dokumentet.

Erfaringen har imidlertid vist at det har vært krevende å gjøre handlingsveilederen i tilstrekkelig grad kjent, og benyttet, i organisasjonen. Det er derfor behov for å styrke kommunens arbeid mot vold, og at kommunen er etablert som TryggEst-kommune vil bidra til dette.

I tråd med interpellasjonen fremmet for kommunestyret i sak 25/52 innføres som rutine at alle eldre som søker om tjenester i hjemmet fra kommunen etter helse- og omsorgstjenesteloven, i tilslutning til behandling av søknaden blir spurt om de har erfaring med vold eller overgrep.

Fakta

Kommunens handlingsplan mot vold i nære relasjoner ble første gang vedtatt i 2016, og den har deretter blitt revidert og oppdatert flere ganger, sist 24.04.2024 i sak 72/2024.

Det vedlagte dokumentet er oppdatert med informasjon om TryggEst-tiltaket, og alle lenker er gjennomgått. Av hensyn til kommunens planhierarki og arbeidet med å få god struktur og sammenheng i plandokumentene bør dokumentet ikke omtales som en «plan» da det ikke inneholder definerte mål eller strategier for å nå disse målene. Dokumentet er først og fremst en veileder for ansatte i kommunen, og i den grad det synes relevant for allmennheten. Det inneholder oversikter over kunnskapsgrunnlag og råd og veiledning om hvordan ansatte bedre kan forebygge, avdekke, avklare og håndtere vold. Dokumentet er derfor nå benevnt som «handlingsveileder» og ikke «handlingsplan».

Kommunens viktigste grep i kampen mot vold i nære relasjoner er best mulig informasjon til allmennheten og best mulig kunnskap hos ansatte i alle sektorer. TryggEst-satsingen vil være et godt virkemiddel for dette. [TryggEst vern for risikoutsatte voksne | Bufdir](#) Oppfølging, oppdatering og videreutvikling av handlingsveilederen vil være en av oppgavene som vil ivaretas av TryggEst-koordinator i samarbeid med kommunens operative TryggEst-team.

Eldre som er i behov av tjenester fra kommunen er en viktig målgruppe for TryggEst, fordi de er i en sårbar situasjon. I kommunestyret 10.04.2025 i sak 25/52 ble det fremmet en interpellasjon om vold og overgrep mot eldre hjemmeboende, der det ble etterspurt om kommunen kan sikre at alle eldre som søker tjenester spørres om sine erfaringer med vold og overgrep.

Dette er det mulig for tjenestene å kunne innføre, uten at det utløser uten at det medfører vesentlige ulemper eller kostnader.

- Det vil kreve at dette er fast rutine hos forvaltning og koordinering, slik at de kan spørre alle de er i dialog med for kartlegging av behov før vedtak om tjeneste gjøres.
- Det vil også kreve at det er fast rutine hos hjemmetjenestene, slik at dette blir avklart i forbindelse med første besøk i hjemmet. Tjenesten benytter i dag sjekklister for slike besøk for å sikre at de viktige ting blir avklart og intet uteglemt, å føye til nok et tema på denne sjekklisten bør kunne gjennomføres uten vesentlige ulemper.
- Det forutsetter at det i samarbeid med TryggEst-teamet utarbeides rutiner for videre håndtering og oppfølging der hvor innbyggeren svarer at vedkommende har vært eller er utsatt for vold eller overgrep.

Tjenesten møter i dag ikke så rent sjeldent ønske fra pasienter om å få tjenester kun fra kvinnelige ansatte, noe tjenesten til nå har sett seg nødt til i all hovedsak å avvise. Det er imidlertid tenkelig at en del av disse forespørsler kommer nettopp på grunn av tidligere erfaring med vold eller overgrep. Det man ikke spør om får man heller ikke vite. Ved å sikre at alle blir spurt vil vi kunne bli bedre til å ta hensyn til dette og bedre tilpasse hjelpen til den enkeltes behov og med ivaretagelse av den enkeltes integritet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Dokumentrevisjonen har ingen vesentlige økonomiske konsekvenser.

Innføring av et krav om rutinemessig å spørre eldre som søker om tjenester i hjemmet om de har erfaring med vold eller overgrep vil kreve noe administrativt planlegging, og arbeid med å lage gode og tjenlige rutiner for dette, men vil etter etablering ikke medføre vesentlige merkostnader, utover at

rutinen administrativt må følges opp i en travel hverdag der svært mange andre hensyn også må ivaretas.

Vurderinger:

Erfaringen har vist at det har vært krevende å gjøre kommunens faglig sett gode handlingsveileder mot vold i nære relasjoner i tilstrekkelig grad kjent, og benyttet, i organisasjonen. Kommunen trenger styrke det viktige arbeidet mot dette økende og betydelige samfunnsproblem. Enkelte grupper er særlig sårbare og trenger særlige tiltak for å vernes mot vold og overgrep. Særlig viktig er det å sikre mot at dette kan forekomme innen rammen av kommunens tjenester til voksne i særlig sårbare situasjoner, slik som personer med demens, utfordringer med rus og psykisk helse, utviklingshemmede eller fysiske funksjonshindre.

Etablering av Grimstad som en TryggEst-kommune vil kreve en del arbeid, og organisering, også i tiden fremover.

Rutinemessig å spørre eldre som søker om tjenester i hjemmet om erfaring med vold eller overgrep vil gi mye bedre oversikt over forekomst av slike uønskede hendelser, og gi et bedre utgangspunkt for å kunne forebygge og håndtere slike forhold. Det vil også bidra til å kunne gi tjenester med bedre ivaretagelse av den enkeltes integritet og behov.

Alternative løsninger

Ingen.

Konklusjon

Vedlagt handlingsplan mot vold i nære relasjoner videreføres, og dokumentet endrer navn til «handlingsveileder mot vold i nære relasjoner».

Som del av utviklingen av TryggEst-arbeidet vil handlingsveilederen regelmessig bli oppdatert, og ved større revisjoner vilden bli fremlagt for ny politisk behandling.

I samarbeid med TryggEst-teamet vil helse- og omsorgssektoren etablere og innføre som rutine at eldre som søker om tjenester i hjemmet blir spurt om erfaringer med vold og overgrep.